

Ministerstvo školstva Slovenskej republiky

Učebné osnovy

HRY NA VIOLE

Hudobný odbor

Schválilo Ministerstvo školstva Slovenskej republiky dňa 14. 8. 1995 pod číslom
729/95-15 ako učebné osnovy pre základné umelecké školy.

Ministerstvo školstva Slovenskej republiky

Učebné osnovy

HRY NA VIOLE

Hudobný odbor

Učebné osnovy pre I. stupeň základného štúdia základnej umeleckej školy

Učebné osnovy pre rozšírené štúdium v 2. a 3. ročníku I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy

Učebné osnovy pre II. stupeň základného štúdia základnej umeleckej školy

Autor: Mgr. Alena HERIBANOVÁ

Koordinátor: Mgr. Elena MANICOVÁ, ŠPÚ Bratislava

Schválilo Ministerstvo školstva Slovenskej republiky dňa 14. 8. 1995 pod číslom 729/95-15 ako učebné osnovy pre základné umelecké školy.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

V úvode učebných osnov pre hru na viole treba zdôrazniť, že viola, ktorá bola stáročia uznávaná iba ako nástroj vyplňujúci harmóniu v komornom zoskupení, je rovnocenná s inými hudobnými nástrojmi. Hudobní skladatelia, napr. J. Brahms, F. Schubert, R. Schumann, N. Paganini, G. Ph. Telemann, J. Stamic, M. Reger a iní, objavili a využili jej prednosti a prispeli tak k uplatneniu violy v celkom novej samostatnej kapitole – v sólovej hre. Aj tvorba súčasných skladateľov a vynikajúci interpreti violovej hry sú dôkazom toho, že viola sa stala obľúbeným nástrojom v sólovej hre.

Základy techniky a muzikality v hre na viole získavajú deti a mládež predovšetkým v ZUŠ.

Podmienkou úspešného štúdia je dobrá spolupráca medzi učiteľom a žiakom, usilovnosť mladého violistu rozvíjať svoj talent pod odborným vedením pedagóga.

Ďalším predpokladom je využitie časového priestoru, ktorý je daný pedagógovi i žiakovi vo vyučovaní.

Konfrontácia so stúpajúcou úrovňou husľovej hry, podnety získané zo sólovej hry huslistov, violistov a violončelistov svetového mena, nové trendy vo vývoji hry na sláčikové nástroje a postavenie violy v nových komorných zoskupeniach sú dôležitými prvkami pri smerovaní výučby hry na viole. Pre pedagóga i žiaka je dôležité dosiahnuť pozitívne výsledky v hre na tomto hudobnom nástroji. Profesionálna odbornosť pedagóga je samozrejmosťou, zároveň je nutné prijímať nové impulzy a byť prístupný kritickým konfrontáciám s vlastnými poznatkami.

K jednotlivým zložkám hry na viole je nutný výklad pedagóga, precvičovanie zadanej učebnej látky na hodinách, názorné príklady hry na viole, intonačný nácvik, napr. pomocou klavíra, nácvik v domácom prostredí. Pedagóg môže uľahčiť vhodnými príkladmi nácvik technickej zručnosti a prednesu skladby. Môže vypestovať pohybovú uvoľnenosť a psychickú pohodu pri interpretácii skladieb, citový vzťah k nástroju, zafixovať nadobudnuté vedomosti a univerzálne zásady interpretácie.

Radosť z hudby je cieľom i prvoradým zdrojom inšpirácie pre pedagóga i žiaka pri výbere diel a ich interpretácii.

Ďalej využitie nadobudnutých vedomostí a hráčskej zbehlosti v sólovej, komornej a súborovej hre. Pokračovanie v štúdiu na konzervatóriu je ideálnym vyvrcholením dlhoročnej práce a snáh pedagóga a žiaka.

Výber vhodného kvalitného nástroja pomôže vypestovať pozitívny vzťah žiaka k svojmu nástroju. Pre žiakov ZUŠ na I. stupni je vhodný najmenší typ violy – veľkosť 38 – so zúženým krkom a hmatníkom. Pohodlné držanie nástroja možno dosiahnuť vhodným podbradníkom – širokým a predovšetkým nízkym a vhodným „pavúkom“ alebo „poduškou“.

Primeraná dĺžka sláčika upravuje kultivovaný výzor mladých violistov.

Hra na viole predpokladá fyzickú zdatnosť žiaka a primeranú veľkosť rúk. Žiak preto môže nadväzovať pri ďalšom štúdiu hry na viole na predchádzajúce absolvovanie niekoľkých ročníkov (zvyčajne štyroch ročníkov) hry na husliach. Môže začínať aj v staršom veku, napr. 10 – 11 ročný priamo hrou na viole bez predchádzajúcej hry na husliach.

Štúdium na II. stupni ZUŠ a štúdium pre dospelých môže začínať po predchádzajúcom absolvovaní alebo bez absolvovania nižšieho stupňa hry na husliach alebo na viole.

Mimoriadne nadaným žiakom je možné poskytnúť rozšírené štúdium na I. stupni základného štúdia ZUŠ.

Učebné osnovy pre I. stupeň základného štúdia základnej umeleckej školy

1. ročník (5. ročník) 1,5 hodiny týždenne

Ciele

Pohotovo čítať noty v altovom kľúči v I. polohe a následne i v ďalších polohách, napr. 1 – 4.

Zoznámiť sa s dvojakým notovým zápisom pre hru na viole vo vyšších polohách: od tretej polohy v altovom aj husľovom kľúči.

Vyučovanie hry na viole začínať prepisom hudobných diel a etud do altového kľúča, hraných v predchádzajúcich ročníkoch na husliach. V ďalšom vyučovacom procese možno použiť violovú literatúru.

Žiaka zoznámiť s novou tvorbou tónu na viole a so správnym uvoľneným postojom, správnym držaním violy i sláčika.

Dbať na správnu techniku ľavej ruky, jej celkovú uvoľnenosť, postavenie v prvej polohe i v ďalších polohách.

Kladenie prstov na struny, fixácia prstokladov v I. polohe i v ostatných polohách.

Vychovať žiaka k samostatnej práci na správnej intonácii. Podriadiť rozpätie ľavej ruky správnej intonácii.

Správna funkcia pravej ruky, nácvik uvoľňovania, ovládanie sláčika pri ťahu

- a) celým sláčikom
- b) vo všetkých jeho častiach (détaché, legato, staccato, spiccato, martelé a ich kombinácie)

Nácvik tvorenia tónu, dynamiky predovšetkým na prednesových skladbách, vibrata a jeho rôznych modifikácií.

Hra v polohách z nôt i spamäti.

Hra jednoduchých akordov a dvojhmatov.

Nácvik trilkov a melodických ozdôb, prstová zručnosť ľavej ruky.

O b s a h

Všetky durové a molové stupnice, ich rozložené akordy cez jednu, dve alebo tri oktávy, podľa technickej vyspelosti žiaka.

Dôraz na zvládnutie výmeny polôh ľavej ruky

- a) s počuteľným pomocným tónom pri hraní stupnice smerom hore i nazad
- b) bez pomocného tónu pri výmene polôh v ľavej ruke.

Stupnice hrať z nôt i naspamäť s rozloženými akordami.

Rozvíjať hru spamäti na etudách a prednesových skladbách.

Hra ľahších skladieb z nôt i z listu.

Spoznávať violovú literatúru rôznych slohových období a rozvíjať hudobné predstavy u jednotlivých hudobných období.

Žiaka viesť k sebavedomiu pri príprave na sólové vystúpenia.

Požadovať sólové vystúpenia.

Zapájať žiaka podľa jeho vlastnej vôle a schopností so komornej, súborovej a orchestrálnej hry

Hudobný materiál:

A. HYKSA: Technické cvičenia

H. KLINGENFELD: Violaschule für Violinspieler

A. KOLÁŘ: Škola hry na violu

J. MICHÁLEK: Škola hry na violu

T. ORSZÁGH: Brácsaiskola

R. ŘEHÁKOVÁ: Technické cvičenia a etudy pre violu v 1. polohe

H. SITT: Bratschenschule

H. SCHRADIECK: Technické cvičenia I. diel

F. ŠPINDLER: Viola – Technik, zošit I., výber

O. ŠEVČÍK: opus 1, zoš. 1, č. 1-5, opus 8, opus 3, cv. 11, cv. 17

opus 1, zoš. 2, op. 1D, zoš. 3, - výber

opus 6, zoš. 2, 3, - opakovanie, výber

op. 6, zoš. 4, 6, - vybrané cvičenia

op. 7, zoš. 1, 2 – výber

opus 2 zoš. 1 – pokračovanie

Prepísať potrebné cvičenia do altového kľúča.

Jednotlivé zošity je možné si zadovážiť – originál violový prepis – zo zahraničia.

Etudy

H. KAYSER: Etudy op. 20 výber

K. MORAVEC: Vybrané etudy a štúdie I. diel. (Kayser – Mazas) – výber

F. WOHLFAHRT: Etudy op. 45 (violový prepis)

Prednesové skladby: skladby menšieho rozsahu

J. HASSE: Buoreé a menuet

G. TARTINI: Sarabanda

B. MARCELLO: Scherzando

A. VIVALDI: Largo a Allegro

M. MARAIS: 5 starofrancúzskych tancov

H. PURCELL: Árie a tance

Ch. W. GLUCK: Gavotte, Klass, Stücke

J. S. BACH: Gavotte, Klass. Stücke

A. CORELLI: Adagio, Allegro

P. LOCATELLI: Aria

J. S. BACH: Boureé

G. F. HÄNDEL: Menuett

A. VIVALDI: Giga

J. S. BACH: Sarabanda

G. F. HÄNDEL: Courante
J. B. LULLY: Air
J. F. RAMEAU: Les tendres plaintes
G. TARTINI: Menuett
Klasische Stücke III. (Mozart, Beethoven, Kalivoda, Schubert)
A. DVORÁK: Sonatina
2 valčíky
Když mě stará matka
P. I. ČAJKOVSKIJ: Ukolébavka
J. BRAHMS: Valčík č. 15
H. SITT: Albumblätter
A. RUBINSTEIN: Melódia
A. MOYZES: 3 bagately

Koncerty

A. VIVALDI: Koncert G dur

Cvičenie súhry

J. PLEYER: Duetá
GEBAUER: Duetá
J. V. KALIVODA: Tri duetá
A. MATZ: 11 duet
G. HESELMEIER: 10 duet

2. ročník (6. ročník)
1,5 hodiny týždenne

C i e l e

Zdôrazniť intonačný nácvik technických cvičení, etud a hudobných diel.

Korigovať držanie hudobného nástroja.

Upevňovať hmaty v prvej polohe.

Ovládať prvú až piatu polohu prípadne ďalšie polohy.

Dotvárať predstavu kvalitného violového tónu.

Vytvárať správne pocity pri nácviku rôznych druhov ťahov sláčika.

Precvičovať rôzne druhy vibrata.

Podriadiť techniku ľavej a pravej ruky pri hre na viole nárokom na prednesovú stránku hry, vrátane dynamiky a frázovania.

Vhodným výberom skladby možno rozvíjať charakteristický hudobný prejav i temperament žiaka.

Rozširovať hudobný obzor žiaka poznávaním rozličných slohov v sólovej, komornej prípadne orchestrálnej hre.

Upevňovať predstavu a zásady interpretácie rozličných slohov.

Hudobnú pamäť cvičiť na rozsiahlejšej skladbe.
Pestovať u žiaka osobnú zodpovednosť za správne predvedenie hudobného diela.

O b s a h

Ovládať prstovú techniku ľavej ruky – cvičenia pasážové, stupnicové v rýchlom i pomalom tempe.

Nácvik agogiky.

Pokračovať v nácviku trilkov v primeranom rozsahu aj dvojhlasných trilkov.

Nácvik melodických ozdôb.

Upevňovať správne návyky v ľavej ruke pri výmenách polôh (1-5, 6).

Nácvik niekoľkých zmenšených septakordov a chromatického postupu prstov.

Nácvik dvojhmatov v rozsahu 1 až 2 oktáv v stupnicovom rade (tercie, sexty, oktávy) – podľa možností žiaka.

Stupnice a akordy cez 3 oktávy.

Stupnice a akordy v rozsahu 1 oktávy na jednej strune.

Upevniť správne návyky pri nácviku détaché, legata, staccata, martelé, spiccata, radového staccata a ich kombináciu v pravej ruke.

Precvičovať správnu plynulú výmenu sláčika pri žabke a špičke.

Pestovať sebavedomie žiaka a dotvárať hudobné dielo pomocou dialógu so žiakom.

Vysvetľovať špecifiká v hudobnej interpretácii na príkladoch, a tak korigovať žiakovu predstavu.

Technicky menej náročné skladby použiť na hru z listu.

Spoznávať violovú literatúru i známe diela menšieho rozsahu od svetových skladateľov.

Hudobný materiál:

A. B. BRUNI: Škola pre violu (dlja alta)

A. HYKSA: Technické cvičenia I. a II. diel

H. KLINGENFELD: Violaschule für Violinspieler

A. KOLLÁŘ: Škola hry na violu

T. ORSZÁGH: Bracsaiskola

R. ŘEHÁKOVÁ: Technické cvičenia a etudy pre violu v 1. polohe

H. SITT: Bratschenschule

H. SCHRADIECK: Technické cvičenia I. a II. diel

F. ŠPINDLER: Viola – Technik, zošit I., II.

O ŠEVCÍK: op. 1, zoš. 1, č. 1-56, 11, 17

P. LUKÁCS: Výmeny polôh

O. ŠEVČÍK: op. 8, op. 9 (prepísať do violového kľúča)

O. ŠEVČÍK: opus 2, zoš. 1 a zoš. 2 výber – (prepísať do violového kľúča)

opus 3 výber - výber (prepísať do violového kľúča)

opus 6, zoš. 7 – výber, op. 6, zoš. 6 - výber (prepísať do violového kľúča)

op. 7, zoš. 1 – výber, op. 7, zoš. 2 – výber (prepísať do violového kľúča)

Stupnice a akordy

- durové, molové v rozshu jednej oktávy na jednej strune – výber,
- durové a molové stupnice v troch oktávach s príslušnými rozloženými akordami – výber,
- stupnice cez tri oktávy legato po 4, 8, 24, na jeden ťah sláčika – výber.

Etudy:

A. HYKSA: Etudy v prvej polohe
K. MORAVEC: Vybrané etudy a štúdie, I. a II. diel
F. MAZAS: Etudy op. 36 – výber
H. E. KAYSER: Etudy op. 20 – výber
F. WOHLFAHRT: Etudy op. 45 (violový prepis) – výber etud v polohách

Prednesové skladby:

Klassische Stücke I., II., III.
J. S. BACH: Siciliana
J. B. LULLY: Arioso, Gavotta
A. CORELLI: Allegro
J. Ph. RAMEAU: Tamburin
Album inštrumentálnych skladieb – Bach, Händel, Corelli
T. GIORDANI: Aria
K. SAINT – SAENS: Labuť
A. LOTTI: Aria
A. DVOŘÁK: 2 valčíky
M. I. GLINKA: Vals
F. LISZT: Romance oubleé
M. RAVEL: Prelúdium, Menuett
P. BONI: Largo a allegro
R. KORSAKOV: Hindu Lied (Indická pieseň)
R. SCHUMANN: Snenie
F. CHOPIN: Prelúdium, Mazúrka, Vals
F. SCHUBERT: Scherzo
Ave Maria
Ch. GOUNOD: Ave Maria
G. B. PARGOLESI: Tre Giorni, Nina (K. Moravec)
W. A. MOZART: Ave Verum Corpus

Sonáty:

G. F. HÄNDEL: Sonáty
A. CORELLI: Sonáta B-dur, a-mol
A. CORELLI: Preludio z 8. sonáty
H. PURCEL: Sonáta g-mol
B. MARCELLO: Sonáta F-dur

Koncerty:

A. VIVALDI: Koncert C-dur
G. F. TELEMANN: Koncert G-dur

Cvičenia súhry:

A. B. BRUNI: 3 zošity duet pre husle a violu

I. PLEYER: 6 malých duet
W. F. BACH: 3 duetá
J. S. BACH: Canon pre 2 violy
J. S. BACH: Invencie, Malé prelúdiá, Ária
J. K. VAŇHAL: Snadná tria (2 husle, viola)
V. BLAŽEK: Malé inštruktívne suity

3. ročník (7. ročník) **1,5 hodiny týždenne**

Ciele

Tretím (siedmym) ročníkom ukončí žiak I. stupeň základnej umeleckej školy. Pokračovať prípravou na úspešné ukončenie I. stupňa. Vybrať vhodnú prednesovú skladbu na interpretáciu svojich doterajších vedomostí a zručností v hre na nástroji. Techniku oboch rúk a výrazové prostriedky budovať v kontexte s pripravovaným absolventským výkonom. Pedagóg pomáha dotvárať hudobnú osobnosť žiaka na určitej umeleckej úrovni a pomáha hľadať cesty k vlastnému hudobnému prejavu. Detailne sa zaoberať určitým výrazovým prípadne technickým problémom. Zamerať sa na dôkladný nácvik intonácie a presnosti pri hre vo všetkých polohách, skvalitňovať výrazovú stránku violovej hry. Dodržiavať hlavné zásady interpretácie rôznych hudobných odborov. Vzbudzovať a podporovať záujem žiaka o samostatné naštudovanie skladby podľa vlastného výberu. Nácvik skladby rôznymi spôsobmi – analýza a syntéza. Zaraďovať nahrávky vynikajúcich interpretov – violistov pri vhodných príležitostiach do vyučovacieho procesu. Záujem o hudbu orientovať aj na iné kultúrne podujatia a kultúrny život. Naučiť žiaka kriticky hodnotiť vlastný výkon a aktivizovať ho k čo najvyššiemu výkonu. Získané vedomosti prakticky uplatňovať v sólovej, komornej a súborovej hre.

O b s a h

Zdokonaľovať hru v 1 – 7, 8 polohe a ich výmien.
Nácvik a udržiavanie intonačnej čistoty a kvality tónu.
Čítať notový záznam vo violovom a husľovom kľúči a precvičovať vo všetkých prebraných polohách.
Precvičovať rôzne druhy ťahov sláčika (výmeny sláčika u žabky, u špičky, détaché, martelé, legato, spiccato i radové staccato a ich kombinácie).
Prakticky používať rôzne druhy vibrata, dynamicky vypracovávať danú látku.
Hra dvojhmatov, dvojhmatových stupníc (výber) v jednej alebo v dvoch oktávach.
Durové, molové stupnice a ich rozložené akordy v troch oktávach v rýchlejšom pohybe.

Hudobný materiál:

A. B. BRUNI: Škola dlja alta

A. HYKSA: Technické cvičenia
A. KOLÁŘ: Škola hry na violu
J. MICHÁLEK: Škola hry na violu
H. SCHRADIECK: Technické cvičenia, II. diel
O. ŠEVČÍK: op. 1, zoš. 1 – výber, opakovanie
 op. 1, zoš. 2 – výber
 op. 1, zoš. 3 – výber
 op. 2, zoš. 1, zoš. 2 – opakovanie
 op. 6, zoš. 7 – výber, opakovanie
 op. 8 - pokračovanie
 op. 9 - pokračovanie
 op. 3 - pokračovanie

Etudy:

F. MAZAS: Etudy op. 36 – výber
K. MORAVEC: Vybrané etudy a studie, I. a II. diel (Kreutzer, Mazas) – výber
J. DONT: 24 prípravných cvičení k etudám Kreutzera a Rodeho, op. 37 – výber
KREUTZER: Etudy

Prednesové skladby:

Skladby menšieho rozsahu

M. MARAIS: Starofrancúzske tance
G. TARTINI: Sarabanda
H. WIENIAWSKI: Reverie
L. v. BEETHOVEN: Menuet
L. v. BEETHOVEN: Romanca
J. RAFF: Cavatina
Klassische Stücke I., II., III.
S. GALEOTTI: Largo
F. SCHUBERT: Ave Maria
A. GLAZUNOV: Španielska serenáda
H. SITT: Albumblätter, op. 39
J. GLIER: Prelúdium, Mazúrka, Vals
R. KWIATKOWSKI: Legenda

Sonáty:

G. F. HÄNDEL: Sonáta C-dur
G. F. HÄNDEL: Sonáta č. 2, 3, 4
H. ECCLES: Sonáta g-mol
G. F. TELEMANN: Sonáta e-mol
X. HAMMER: Sonáta č. 4
J. M. LEFFLOTH: Sonáta C-dur
A. CORELLI: Sonáta g-mol
J. K. VAŇHAL: Sonáta B-dur
C. F. ABEL: Sonáta C-dur

Koncerty:

J. K. VAŇHAL: Koncert C-dur pre violu

J. Ch. BACH: Koncert c-mol

A. VIVALDI: Koncert b-mol

Učebné osnovy pre rozšírené štúdium v 2. a 3. ročníku I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Žiakovi I. stupňa ZUŠ je umožnené rozšírené vyučovanie. Žiak preukáže svoje mimoriadne schopnosti, talent, technickú zručnosť v hre na nástroji na postupových komisionálnych skúškach na konci prvého ročníka hlavného predmetu violy (v piatom) ZUŠ.

Žiak predvedie látku zostavenú z jednej durovej a jednej molovej trojoktávovej stupnice s rozloženými akordami k durovej stupnici a jednu stupnicu dvojhmatovú, dvojoktávovú v terciách, sextách a oktávach. Dve etudy vyššej technickej obtiažnosti od K. Moravca (Kayser, Mazas), Kreitzera alebo Campagnoliho – naspamäť.

Rýchla a pomalá časť z koncertu alebo 2 skladby rôzneho tempa.

2. ročník (6. ročník)
2,5 hodiny týždenne

Ciele

Dôkladne preberať učebnú látku zadanú pedagógom.
Pracovať systematicky na hodinách v škole i v domácom prostredí.
Verejne vystupovať.
Zameriavať sa na detailnú prácu na jednotlivých úsekoch skladby (špeciálne na intonáciu, výmeny polôh, vibrato, sláčikovú techniku, trilok).
Nadalej pracovať na typickom violovom tóne.
Porovnávať svoju interpretáciu napr. koncertu s hudobnými nahrávkami iných violistov.

O b s a h

Dôkladne cvičiť intonáciu, výmeny polôh, vibrato a jeho rôzne spôsoby.
Sláčikovú techniku zameriavať na perfektné zvládnutie staccata, spiccata, martelé, radového staccata a ich kombinácií, výmeny sláčika u žabky a špičky i v každej jeho časti.
Vypestovávať pocit uvoľnenosti a ovládateľnosti oboch rúk i držanie tela pri hre na hudobný nástroj.
Dbať na správne dýchanie počas hry na nástroji pri jednotlivých frázach prednesu.
Dbať na správnu akcentáciu a rytmickú zložku skladby.

Stupnice hrať v rozsahu troch oktáv a siedmymi rozloženými akordami s priradenými dvojhlasnými, dvojoktávovými stupnicami v terciách, sextách, oktávach podľa fyzických dispozícií žiaka.

Žiak sa zúčastní komisionálnej postupovej skúšky do tretieho ročníka rozšíreného vyučovania.

Predvedie jedni durovú a jednu molovú stupnicu s rozloženými akordami, dve etudy hrané naspamäť, najmenej dve časti z prednesovej skladby kontrastného tempa.

Hudobný materiál:

Sólo:

J. S. BACH: Parity (výber) /prepis z husľového origináli do violového kľúča)

J. S. BACH: Sonáty pre violončelo – sólo (prepis z violončelového originálu do violového kľúča)

Rôzne skladby:

B. CAMPAGNOLI: Temat s wariáciami na altówke i fortepain (zo 41 capricciosov pre violi op. 22)

G. FRESCOBALDI: Toccata (viola a klavír)

Z. KODÁLY: adagio (viola a klavír)

L. van BEETHOVEN: Romance op. 40 a op. 50 (viola a klavír)

Hudba pre violu I.: J. S. BACH, G. F. HÄNDEL, G. Ph. TELEMANN, CH. SCHAFFRATH,

J. B. VAŇHAL, C. STAMITZ, X. HAMMER (viola a klavír) (Editio Musica Budapest)

A. DVORÁK: Sonatina op. 100 (viola a klavír)

B. BARTÓK: Večer na dedine
Slovenský tanec

M. REGER: Romanca

M. REGER: I. časť (prípadne aj iné časti) zo sólovej suity b-mol pre violu sólo

M. P. MUSOGSKIJ: Slza

P. HINDEMITH: Meditácie

H. PURCEL: Piesne a tance

Vietorisov kódex: Tance

J. BURGHAUSER: Patero zamyšlení

Sonáty:

A. CORELLI: Sonáty

H. ECCELES: Sonáta b-mol

G. F. HÄNDEL: Sonáty

B. MARCELLO: Sonáta B-dur

J. FELD: Sonatina

J. K. VAŇHAL: Sonáta B-dur

G. Ph. TELEMANN: Sonáta D-dur

J. M. LEFFLOTH: Sonáta C-dur

J. G. GRAUN: Sonáta B-dur

C. F. ABEL: Sonáta C-dur

J. N. HUMMEL: Potpourri op. 94

Koncerty:

J. Ch. BACH: Koncert c-mol
G. F. HÄNDEL: Koncert h-mol
J. K. VAŇHAL: Koncert C-dur
G. Ph. TELEMANN: Koncert G-dur
A. VIVALDI: Koncert h-mol
C. F. ZELTER: Koncert Es-dur

Technika:

Trojoktávové stupnice jednohlasné, od V. Kořínka, A. Kolláři, K. Moravca. Rozložené akordy – O. Ševčík op. 1, zoš. III.

Dvojoktávové, dvojhlasné stupnice – tercie, sexty, oktávy – V. Kořínek, H. Sitt, (prepísať do violového kľúča), Kollář.

Školy:

O. ŠEVČÍK: op. 1, zoš. I., II., III. zošit – výber
O. ŠEVČÍK: op. 2, zoš. I., II., atď.. zošit – výber
O. ŠEVČÍK: op. 3, op. 8 – výber, op. 9, op. 7, zoš. I., II.
O. ŠEVČÍK: op. 6, zoš. 6 a op. 6, zoš. 7 celé
V. KOŘÍNEK: Husľová škola IV., 6., 7. poloha (prepísať do violového kľúča)
A. KOLLÁŘ: Výmeny polôh
A. HYKSA: Technické cvičenia I. – III. výber
H. SCHRADIECK: Technické cvičenia I. – výber, II. – výber
H. SITT: Bratschenschule

Etudy:

K. MORAVEC: Výberové etudy a štúdie I. – III. výber
J. DONT: Etudy op. 35, 37, 38 – výber
R. KREUTZER: 42 etud – výber
P. RODE: 24 capriccií
CAMPAGNOLI: Etudy

3. ročník (2,5 hodiny týždenne)

Ciele

Žiak sa pripravuje na záverečné skúšky a verejný absolventský koncert.

Vypestovaný pozitívny vzťah k hudobnému nástroju ho má motivovať k dôkladnému nácviku hudobného diela a k jeho interpretácii.

Nároky na zdokonaľovanie hry na viole sa stupňujú.

O b s a h

Hra trojoktávových stupníc v pomalom a rýchlom tempe.

Hra rozložených akordov v pomalom i rýchlom tempe (O. Ševčík op. 1 zoš. 3 cv. 7).

Dvojhlasné, dvojoktávové stupnice v terciách, sextách, oktávach.

Jednooktávové stupnice na jednej strane a na každej strane.

Trilky jednoduché, v polohách a dvojhmatové.

Precvičovať rôzne druhy ťahov sláčika a ich kombinácií vrátane sautilleé.

Precvičovať jednotlivé polohy v ľavej ruke a ich spoje.

Zdokonaľovať vibrato.

Dbieť na výrazovú stránku skladby, technika sa podriadi výrazu skladby.

Žiak sa zoznamuje so zámerom a históriou hudobného diela, ktoré interpretuje.

Využiť hudobný materiál druhého ročníka.

Záverečná skúška:

- 2 durové a 2 molové stupnice paralelné so všetkými rozloženými trojzvukmi,
- 2 dvojoktávové, dvojhlasné stupnice hrané v terciách, sextách a oktávach (dur a mol),
- 3 etudy, z toho dve naštudované naspamäť.

Prednesy:

- a) najmenej 2 kontrastné časti z koncertu alebo sonáty podľa vlastného výberu,
- b) interpretácia celého koncertu alebo sonáty.

Učebné osnovy pre II. stupeň základného štúdia základnej umeleckej školy

Druhý stupeň výučby hlavného nástroja violy spĺňa záujem žiakov, absolventov I. stupňa ZUŠ v ďalšom štúdiu v hre na viole na vyššej úrovni.

Motiváciou môže byť vhodné odreagovanie sa a radosť z vlastnej hudobnej interpretácie ako protiklad k nadmernému vyťaženiu žiaka inými povinnosťami alebo príprava na ďalšie štúdium na pedagogickej, filozofickej fakulte, na konzervatóriu, VŠMU.

1. ročník 1,5 hodiny týždenne

C i e l e

Žiak, študent má vypestovaný pozitívny vzťah k nástroju a tvorba interpretácie diela môže byť deklamovaná na vyššej úrovni. Prihliadať na detailnú prácu vo všetkých zložkách a zložitostiach interpretácie i techniky.

Sebakritickosť a objavenie záľuby žiaka, študenta v dokonalom predvedení daného hudobného diela sú významným prostriedkom na dosiahnutie cieľa.

O b s a h

Pestovať naďalej kultivovaný violový tón.

Precvičovať rôzne druhy sláčikových variánt napríklad podľa O. Ševčíka op. 2 zoš. 1, 2; op. 3 (prepísať do violového kľúča).

Precvičovať výmeny polôh, prípadne rozšíriť techniky ľavej ruky o ďalšie polohy (1. – 7. – 8.).

Stupnice dvojhmatové – oktávy, tercie, sexty – priradiť striedavo k trojoktávovej stupnici.

Stupnicový trojoktávový rad precvičovať v rýchlejšom tempe legatovým spôsobom. Hrať po 4, 8, 24 tónov na jeden ťah sláčika.

Postupne pridávať 7 rozložených akordov k základnej 3-oktávovej stupnici – O. Ševčík, op. 1 zoš. 3, cv. 7 (prepísať do violového kľúča).

Pedantný intonačný nácvik hudobného diela.

Hudobný materiál:

Technika:

Trojoktávové stupnice jednohlasné – V. KOŘÍNEK, KOLLÁŘ, MAZAS
Dvojoktávové dvojhlasné stupnice – tercie, sexty, oktávy – V. KOŘÍNEK (prepísať do violového kľúča)

Školy:

O. ŠEVČÍK: op. 1, I., II., III. zošit – výber
O. ŠEVČÍK: op. 2, I., II. zošit - výber
O. ŠEVČÍK: op. 3 – výber
O. ŠEVČÍK: op. 8 – výber
O. ŠEVČÍK: op. 9 – výber
O. ŠEVČÍK: op. 7 zoš. I., II. – výber
V. KOŘÍNEK: Husľová škola IV. – 6. – 7. poloha (prepísať do violového kľúča)
H. SCHRADIECK: Technické cvičenia I. – výber, II. – výber
A. HYKSA: Technické cvičenia I. – II. výber
A. KOLLÁŘ: Výmeny polôh

Prednesové skladby:

M. REGER: Romanca
M. REGER: I. časť Suity b-mol pre violu sólo
M. P. MUSORGSKIJ: Slza
P. HINDEMITH: MeditácieL. Van BEETHOVEN: Romanca
H. PURCEL: Piesne a tance
Vieorisov kódex: Tance

Etudy:

K. MORAVEC: Výberové etudy a štúdie I. – III. – výber
J. DONT: Etudy op. 35, 37, 38 – výber
R. KREUTZER: 41 etud – výber
P. RODE: 24 capricí

Prednesové skladby:

Odporúča sa výber prednesovej skladby, prípadne skladieb podľa technických i muzikálnych dispozícií žiaka.

Sólo:

J. S. BACH: Sonáty a Parity (I., II. zošit) pre husle sólo. Pre violu upravil Fritz Spindler – výber
Vydanie: VEB Friedrich Hofmeister musikverlag - Leipzig
J. S. BACH: Sonáty pre violončelo sólo (I., II. zošit), pre violu upravil Fritz Spindler - výber
Vydanie: VEB Friedrich Hofmeister musikverlag - Leipzig

Sonáty:

A. CORELLI: Sonáty

H. ECCELES: Sonáta g-mol
G. F. HÄNDEL: Sonáty
B. MARCELLO: Sonáta B-dur
J. FELD: Sonatina
J. K. VAŇHAL: Sonáta B-dur
G. Ph. TELEMANN: Sonáta D-dur
J. M. LEFFLOTH: Sonáta C-dur
J. G. GRAUN: Sonáta B-dur
C. F. ABEL: Sonáta C-dur
J. N. HUMMEL: Potpourri op. 94
R. SCHUMANN: Märchenbilder

Koncerty:

J. Ch. BACH: Koncert c-mol
G. F. HÄNDEL: Koncert h-mol
J. K. VAŇHAL: Koncert C-dur
G. Ph. TELEMANN: Koncert G-dur
A. VIVALDI: Koncert h-mol
C. F. ZELTER: Koncert Es-dur

2. ročník **1,5 hodiny týždenne**

C i e l e

Žiak by mal nadobudnúť jasnejšiu perspektívu uplatnenia svojich hráčskych schopností.

O b s a h

Zdokonaľovať si intonáciu, vibrato, intonačne precvičovať výmeny polôh v ľavej ruke.
Hľadať svoj vlastný hudobný prejav i žánrové zaradenie.
Spoznávať violovú literatúru.
Odporúčať cvičenie hudobnej pamäti.
Pokračovať v nácviku trojoktávových stupníc so striedavo priradovanými dvojoktávovými stupnicami v terciách, sextách a oktávach.
Výber prednesov môže navrhnúť žiak.
Konfrontovať hudobné cítenie vo svojich prednesových skladbách s pedagógom.
Snažiť sa hudobné cítenie prejaviť vo svojej tvorivej fantázii.

Hudobný materiál:

Vid' v prvom ročníku.

3. ročník

1,5 hodiny týždenne

Ciele

Zoznámiť sa s rôznorodosťou hudobných prejavov.
Postupne sa zoznamovať s myšlienkovým priebehom a citovým rozpoložením skladateľa pri nácviku interpretácie skladby.
Zoznámiť sa s hrou „z listu“, prekonávať počiatočné prekážky pri čítaní nôt z listu priama vista.

O b s a h

Stupnice hrať v pomalom i rýchlom tempe: 2, 4, 8, 24 – čísla určujú počet nôt hraných v legate na 1 ťah sláčika.
Striedavo priradovať k stupnici trojoktávovej tercie, sexty, oktávy, trojzvuky.
Precvičovať výmeny polôh.
Cvičiť chromatické stupnice v prvej polohe aj s výmenami polôh.
Podporovať fantáziu pri zoskupovaní nových komorných telies so zvláštnym zameraním na violu.

Hudobný materiál:

Vid' prvý ročník.

4. ročník

1,5 hodiny týždenne

Ciele

Žiak absolvuje II. cyklus vo štvrtom ročníku verejným vystúpením – sólovým koncertom.
Prvoradý je intonačný nácvik v prvej fáze zoznamovania sa s absolventským dielom.
Dosiahnutie a zafixovanie hudobných a výrazových prostriedkov.
Dôkladný intonačný nácvik.
Práca na dosiahnutí mäkkého violového tónu.

O b s a h

Korigovať držanie nástroja a sláčika

Dobrou fyzickou kondíciou i technickou pripravenosťou ovládať nástroj, dbať na intonačný perfekcionizmus, precvičovať vibrato, trilky, pasážové cvičenia, rozložené akordy, výmeny polôh i jednotlivých polôh ľavej ruky a sláčikovú techniku.

Cvičenie pamäti vizuálne, sluchovo i uvedomovaním si jednotlivých úsekov skladby.

Príležitostnými vystúpeniami možno pripraviť dobrú psychickú pohodu pri záverečnom absolventskom koncerte.

Hudobný materiál:

Vid' prvý ročník prvého stupňa – rozšírené vyučovanie a prvý ročník II. stupňa.

ISBN 80 – 7098 – 075 – 3